

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/326/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214208803
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2214208803.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a členov senátu: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Martin Holič, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti odporcovi: B. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z.. M. Y. XXXX/X, S. O., o zaplatenie 602,58 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda, č.k. 8C/206/2014-57 zo dňa 25. septembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh navrhovateľa zamietol. O trovách konania súd rozhodol tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne citáciou ust. § 2 písm. a/ a b/, § 3 ods. 3 zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z., § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014, § 52 ods. 1, ods. 2, § 54 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 písm. a) a písm. b), § 3 ods. 1, ods. 2, § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z., § 100 ods. 1, ods. 2, § 103 Občianskeho zákonníka.

Vecne argumentoval tým, že Všeobecná úverová banka, a.s., tzn. právny predchodca navrhovateľa ako dodávateľ služieb - veriteľ a odporca ako fyzická osoba - občan uzavreli dňa 19.09.2007 písomnú zmluvu o aktivácii pôžičkovej karty s úverovým rámcom 12.000,- Sk (č.l. 4 a zhodne aj č.l. 51). V zmluve nie je žiadna zmienka o úrokoch ani o úrokovej sadzbe. Na č.l. 6 až 9 a zhodne aj č.l. 45 až 50 sú pripojené výpisy z pôžičkovej karty. Vyplýva z nich, že odporca čerpal finančné prostriedky právneho predchodcu navrhovateľa do 15.10.2009. Navrhovateľ podal návrh na súd dňa 29.04.2014. Ide o pohľadávku, ktorá bola postúpená na navrhovateľa pripojenou zmluvou o postúpení pohľadávky vrátane prílohy (č.l. 10 a 16). Zo špecifikácie navrhovateľa vyplýva, že odporca čerpal celkom 845,54 Eur. Uhradil celkom 644,04 Eur. Právny predchodca navrhovateľa vystupoval a konal ako dodávateľ, lebo poskytoval služby, ktoré má v obchodnom registri zapísané ako predmet činnosti. Ide preto o dodávateľa podľa zák. ust. § 2 ods. 1 písm. a/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a o veriteľa podľa zák. ust. § 3 ods. 1/ zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, ale aj zák. ust. § 52 ods. 2/ obč. zák. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Odporca v zmluvnom vzťahu vystupoval ako spotrebiteľ, lebo konal pre svoju osobnú potrebu, opak preukázaný nebol a ani zo zmluvy nevyplýva. Išlo a ide o spotrebiteľa podľa zák. ust. § 2 ods. 1 písm. a/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a podľa zák. ust. § 3 ods. 2/ zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, ale aj zák. ust. § 52 ods. 3/ obč. zák. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

Predmetom zmluvného vzťahu malo byť poskytnutie finančných prostriedkov formou spotrebiteľského úveru, úverového rámca. Ide teda o vzťah spotrebiteľský, zo spotrebiteľskej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto sa musí riadiť zákonnými ustanoveniami zák. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, lebo ide o spotrebiteľský úver podľa zák. ust. § 2 písm. a/ a b/ zák. o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Keďže ide o spotrebiteľskú zmluvu, i keď podľa zák. o ochrane spotrebiteľa, ide zároveň o spotrebiteľskú zmluvu aj podľa zák. ust. § 52 ods. 1/ Obč. zák. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a to aj napriek tomu, že zmluva o úvere nie je definovaná v tomto zákonnom ustanovení ako zmluva spotrebiteľská, ale takto je definovaná podľa zák. o ochrane spotrebiteľa. Z tohto dôvodu sa na ňu musia vzťahovať zákonné ustanovenia Obč. zák. vrátane zákonnej úpravy o premlčaní.

Bolo ale tiež preukázané, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom nebola uzavretá platná zmluva ani dohoda o úrokovej sadzbe, o úrokoch a poplatkoch. Z pripojených listín žiadna dohoda o úrokoch a poplatkoch zo spotrebiteľského úveru nevyplýva. Navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno o existencii platnej dohody o úrokoch a poplatkoch. Podľa ust. § 4 ods. 5/ zák. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy tak dodávateľ - právny predchodca navrhovateľa nemal právo na úroky a poplatky, lebo tieto neboli uvedené v zmluve. Keďže právny predchodca navrhovateľa nemal právo na úroky a poplatky, nemal právo tieto postúpiť zmluvou o postúpení pohľadávky na navrhovateľa, lebo nebol nositeľom týchto práv. Na druhej strane odporca zasa nemal a ani nemá povinnosť tieto úroky a poplatky pre absenciu dohody o nich podľa ust. § 4 ods. 5/ zák. o spotrebiteľských úveroch zaplatiť. Navrhovateľ platby vykonané odporcom však započítal nielen na úhradu istiny, ale aj na úhradu poplatkov a úrokov. Postupoval však nesprávne, lebo na úroky a poplatky nemal právo. Celú úhradu vykonanú odporcom tak navrhovateľ a predtým jeho právny predchodca musel započítať jedine a výlučne na úhradu dlhu na istine úveru. Navrhovateľ bol súdom vyzvaný na špecifikáciu žalovanej sumy tak, aby bolo možné prepočítať jej správnosť, svoj návrh však nedoplnil. Zaslal síce špecifikáciu a výpis z kartového účtu, ale z týchto požadované nevyplýva. Jedine čo bolo možné porovnať sú výška čerpanej sumy a výška uhradenej sumy, pričom je zrejmé, aj podľa špecifikácie navrhovateľa, že výška sumy uhradenej odporcom je nižšia ako suma, ktorú od právneho predchodcu navrhovateľa čerpal. Z týchto dôvodov potom nebolo možné vôbec posúdiť dôvodnosť či nedôvodnosť návrhu navrhovateľa až na rozdiel medzi sumou čerpanou a sumou uhradenou ako istinou úveru. Nebolo možné posúdiť, či navrhovateľ má právo alebo nie na to, čo žaluje navyše nad tento rozdiel a z akého právneho titulu. Z toho potom vyplýva záver, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno o svojich tvrdeniach. V tomto smere je potrebné poukázať na rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda 8C/198/2013-59 zo dňa 04.07.2013 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/404/2013-86 zo dňa 14.05.2014. Uvedenými rozhodnutiami bol návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietnutý, nakoľko navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, keď nešpecifikoval spôsobom dostatočným a preskúmateľným ako k žalovanej sume dospel, ako ju vypočítal. Toto bol jeden z dôvodov zamietnutia návrhu pokiaľ sa týka žalovanej sumy nad rozdiel medzi sumou čerpanou a sumou uhradenou.

Odporca naposledy čerpal finančné prostriedky od navrhovateľa dňa 15.10.2009. Dňom nasledujúcim, teda dňom 16.10.2009 si právny predchodca navrhovateľa mohol prvýkrát uplatniť právo na vrátenie aj posledného čerpania. Skôr čerpané prostriedky si mohol uplatniť ešte skôr. Najneskôr od tohto dátumu začala plynúť lehota na premlčanie. Navrhovateľ tvrdí, že platí 4-ročná lehota na premlčanie v zmysle zákonných ustanovení Obchod. zák. odvolávajúc sa aj na uznesenie, ktoré v návrhu uvádza. V tomto smere nie je možné s jeho názorom sa stotožniť. To, že platí právna úprava Obč. zák. vyplýva aj z rozhodnutia ÚS SR č.k. I.ÚS 402/2013-10 zo dňa 19.06.2013, ktoré vychádza z toho, že sa má aplikovať zákonná úprava premlčania podľa zákonných ust. Obč. zák. Okrem toho už vyššie bolo uvedené, že na daný vzťah sa majú použiť zákonné ustanovenia Obč. zák., lebo ide o vzťah spotrebiteľský z dôvodov vyššie uvedených, podliehajúci právnej ochrane podľa zákonných ustanovení Obč. zák. a to aj z dôvodu, že je to pre spotrebiteľa úprava priaznivejšia, pretože lehota na premlčanie je kratšia ako podľa zákonnej úpravy Obchod. zák., preto, ak lehota na plnenie začala plynúť dňom 16.10.2009, trojročná lehota potom uplynula dňa 16.10.2012. Uplynula teda skôr ako navrhovateľ podal návrh v tejto veci, ktorý podal až dňa 29.04.2014. Navyše, ak by prípadne mala platiť lehota 4-ročná ako to uvádza navrhovateľ, aj v tom prípade je jeho nárok premlčaný, lebo lehota začala plynúť od každého čerpania osobitne a posledné čerpanie bolo už uvedeného dňa 15.10.2009. 4-ročná lehota tak uplynula 16.10.2013 a návrh bol podaný až dňa 29.04.2014. Na premlčanie musí podľa zák. ust. § 5b/ zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom od 01.05.2014 súd prihliadnuť z úradnej povinnosti bez ohľadu na to, či niekto vznesie námietku premlčania alebo nie. Zák. o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom od 01.05.2014 neobsahuje žiadne prechodné ustanovenia, z ktorých by vyplývalo, že táto právna úprava (§ 5b) v znení od 01.05.2014 sa vzťahuje len na právne vzťahy a nároky po dátume 01.05.2014 a ani

to, že na právne vzťahy vzniknuté a nároky z nich vyplývajúce by sa mala vzťahovať právna úprava zák. o ochrane spotrebiteľa podľa právneho vzťahu v znení účinnom do 30.04.2014. Preto bolo nutné aplikovať vyššie uvedené zákonné ustanovenie aj na danú vec bez ohľadu, že právny vzťah vznikol pred jej účinnosťou a bez ohľadu, že bol nárok z neho uplatnený taktiež pred jeho účinnosťou. Keďže nárok navrhovateľa je premlčaný, nemá právo navrhovateľ na úhradu žalovanej sumy. Nemá právo ani na úroky z omeškania z nej, pretože odporca s plnením žalovanej sumy nie je v omeškaní. Aj z uvedeného dôvodu bolo potrebné návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietnuť.

Navrhovateľ bol v celom rozsahu neúspešný, lebo jeho návrh bol v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnutý. Odporca mal v celom rozsahu úspech, lebo návrh voči nemu bol v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnutý. Z tohto dôvodu a s poukazom na ust. § 142 ods. 1/ O.s.p. by odporca ako úspešný účastník konania mal právo na náhradu trov konania. V konaní si žiadne trovy neuplatnil. Preto mu ani žiadne nemohli byť priznané.

Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo ho zmenil tak, že návrhu vyhovie. Podľa odvolateľa súd vec nesprávne právne posúdil. Odvolateľ namietal, že súd na daný prípad nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa premlčacej doby, nakoľko bolo potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, keďže ide o zmluvu o úvere, a teda absolútny obchodno-závazkový vzťah aj napriek tomu, že jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. Skutočnosť, že súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 52 ods. 2 Obč. zákonníka účinného od 01.04.2015, považuje odvolateľ za hrubé porušenie princípov právneho štátu a právnej istoty, keď týmto ustanovením sa majú riadiť dotknuté subjekty až po 01.04.2015. Odvolateľ uzavrel, že nárok navrhovateľa nemožno považovať za premlčaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, návrhu vyhovel a zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

Odporca odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov prvostupňového súdu odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh navrhovateľa je v celom rozsahu nedôvodný.

Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca navrhovateľa Všeobecná úverová banka, a.s. ako dodávateľ služieb - veriteľ a odporca ako fyzická osoba - občan uzavreli dňa 19.09.2007 písomnú zmluvu o aktivácii pôžičkovej karty s úverovým rámcom 12.000,- Sk (č.l. 4 a zhodne aj č.l. 51). V zmluve nie je žiadna zmienka o úrokoch ani o úrokovej sadzbe. Na č.l. 6 až 9 a zhodne aj č.l. 45 až 50 sú pripojené výpisy z pôžičkovej karty. Vyplýva z nich, že odporca čerpal finančné prostriedky právneho predchodcu navrhovateľa do 15.10.2009. Navrhovateľ podal návrh na súd dňa 29.04.2014. Ide o pohľadávku, ktorá bola postúpená na navrhovateľa pripojenou zmluvou o postúpení pohľadávky vrátane prílohy (č.l. 10 a

16). Zo špecifikácie navrhovateľa (č.l. 43) vyplýva, že odporca čerpal celkom 845,54 Eur. Uhradil celkom 644,04 Eur.

Zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou dňa 11.03.2014 medzi spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s. Mlynské Nivy 1, Bratislava, IČO: 31 320 155 ako postupcom a navrhovateľom ako postupníkom došlo k postúpeniu pohľadávky voči odporcovi uplatnenej v tomto konaní. Zo zmluvy o postúpení pohľadávok a jej prílohy má súd preukázané právne nástupníctvo navrhovateľa vo veci a jeho aktívnu legitímáciu v konaní.

Odporca naposledy čerpal finančné prostriedky od navrhovateľa dňa 15.10.2009. Dňom nasledujúcim, teda dňom 16.10.2009 si právny predchodca navrhovateľa mohol prvýkrát uplatniť právo na vrátenie aj posledného čerpania. Skôr čerpané prostriedky si mohol uplatniť ešte skôr. Najneskôr od tohto dátumu začala plynúť lehota na premlčanie. Navrhovateľ tvrdí, že platí 4-ročná lehota na premlčanie v zmysle zákonných ustanovení Obchodného zákonníka.

Základnou spornou otázkou, vychádzajúc z obsahu odvolania navrhovateľa, bolo, či súd prvého stupňa postupoval správne, keď otázku premlčania posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právna úprava premlčania obsiahnutá v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim Zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke premlčania práva navrhovateľa. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

Spotrebiteľské zmluvy predstavujú rovnorodý druh občianskoprávných zmlúv (príp. aj obchodných zmlúv, ktoré majú charakter absolútneho obchodu), v ktorých druhým účastníkom zmluvy je spotrebiteľ; osobitosť spotrebiteľských zmlúv vyplýva zo zvýšeného záujmu spoločnosti ochraňovať slabšieho účastníka zmluvného vzťahu - spotrebiteľa, ktorý vstupuje do zmluvných vzťahov s poskytovateľmi rôznych plnení a služieb. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť. Zmyslom zavedenia osobitnej úpravy spotrebiteľských zmlúv do právnej úpravy je zvýšená ochrana slabšieho účastníka záväzkových vzťahov, ktoré vznikajú pri poskytovaní služieb. Na to, aby zmluva bola označená za „spotrebiteľskú“, musí byť splnená podmienka, že ide o zmluvu, ktorá sa uzatvára za rovnakých zmluvných podmienok s väčším počtom spotrebiteľov, pričom tieto podmienky sú vopred pripravené dodávateľom a spotrebiteľ nemôže ovplyvniť ich obsah; k zmluvným podmienkam dodávateľa môže spotrebiteľ pristúpiť alebo nie - spotrebiteľskou zmluvou je teda akákoľvek súkromnoprávna zmluva bez ohľadu na to, či je upravená Občianskym zákonníkom, Obchodným zákonníkom alebo iným osobitným zákonom.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je

to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvého stupňa pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre odporcu ako spotrebiteľa. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a odporcom je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávnych ako aj v obchodnoprávnych vzťahoch.

Nemožno opomenúť ani ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútného obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútného obchodu, na otázku premlčania je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky, preto ani nemôže obstať námietka odvolateľa, ktorý poukázal na neprípustnosť aplikácie tohto ustanovenia v čase rozhodovania súdu prvého stupňa. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 odvolací súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa v danom prípade postupoval správne, keď aplikoval ust. § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.05.2014.

V danom prípade síce odporca nenamietal premlčanie uplatneného nároku navrhovateľom, v zmysle súdom prvého stupňa správne aplikovaného ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 bolo potrebné aj bez návrhu, t.j. *ex offio* prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku, ktoré má za následok už bez ďalšieho nevyhnutnosť zamietnutia návrhu veriteľa. Premlčanie nároku sa stalo skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal.

Na základe zákona č. 102/2014 Z.z. (článku VIII.) došlo k novele zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene ďalších zákonov, na základe ktorej bolo prijaté nové ustanovenie § 5b, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania

alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Podľa článku XIV. zákona č. 102/2014 Z.z., predmetné ustanovenie vstúpilo do účinnosti od 1. mája 2014. V § 29b zákona č. 102/2014 boli prijaté prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.05.2014, nie však k novoprijatému ustanoveniu § 5b citovaného zákona. Právny názor, podľa ktorého by sa v danom prípade mohlo jednať o neprípustnú retroaktivitu účinkov novelizovaného zákona č. 250/2007 Z.z. a tým súvisiaceho zásahu do právnej istoty účastníkov tohto vzťahu, nie je správny.

Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity nový zákon síce nezakladá právne následky pre minulosť, avšak buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené ... nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachycuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktné obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravé retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, teda pokiaľ súd prvého stupňa rozhodoval o nároku navrhovateľa na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 5b zákona č. 205/2007 Z.z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z.z. účinnou od 01.05.2014), bol oprávnený a zároveň povinný prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky (vyplývajúce zo zmluvy o preprave osôb) sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z uvedeného je potom zrejmé, že súd prvého stupňa správne na premlčanie nároku navrhovateľa v tomto konaní prihliadal; na základe princípu nepravé retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu iba na námietku dlžníka.

Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, vrátane rovnako vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešnému odporcovi vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému navrhovateľovi. Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského soudu toto rozhodnutí přijal poměrem hlasů 3:0.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není možné podat odvolání.